

10.06.2020

Ärende/9

§ 156 Miljörapport för Helsingfors stad 2019

HEL 2019-013372 T 11 00 01

Beslut

Stadsfullmäktige antecknade miljörapporten för Helsingfors stad 2019.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande tre hemställningsklämmor:

Stadsfullmäktige önskar att det ska göras en utredning om eventuella sätt att minska partikelutsläppen från den småskaliga eldningen av ved. (Petrus Pennanen)

Vid godkännande av stadsstyrelsens förslag förutsätter stadsfullmäktige att man utreder möjligheten för att utvidga mätarna som beskriver naturens mångfald och utveckling i samband med miljörapporteringen. (Atte Harjanne)

Vid godkännande av stadsstyrelsens förslag förutsätter stadsfullmäktige att man utreder möjligheten för att utöka analysen som beskriver naturens mångfald genom att inkludera parker och planerade grönområden i centrum och förorterna då man bedömer miljöns inverkan på livskvaliteten i Helsingfors. (Laura Kolbe)

Behandling

Under diskussionen framställdes tre förslag till hemställningsklämmor:

Ledamoten Petrus Pennanen understödd av ledamoten Atte Harjanne föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige önskar att det ska göras en utredning om eventuella sätt att minska partikelutsläppen från den småskaliga eldningen av ved.

Ledamoten Atte Harjanne understödd av ledamoten Atte Kaleva föreslog följande hemställningskläm:

Vid godkännande av stadsstyrelsens förslag förutsätter stadsfullmäktige att man utreder möjligheten för att utvidga mätarna

10.06.2020

Ärende/9

som beskriver naturens mångfald och utveckling i samband med miljörapporteringen.

Ledamoten Laura Kolbe understödd av ledamoten Terhi Peltokorpi föreslog följande hemställningskläm:

Vid godkännande av stadsstyrelsens förslag förutsätter stadsfullmäktige att man utreder möjligheten för att utöka analysen som beskriver naturens mångfald genom att inkludera parker och planerade grönområden i centrum och förorterna då man bedömer miljöns inverkan på livskvaliteten i Helsingfors.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

Omröstningsordning

Hemställningsklämmarna togs särskilt upp till omröstning.

2 omröstningen

Ledamoten Petrus Pennanens förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige önskar att det ska göras en utredning om eventuella sätt att minska partikelutsläppen från den småskaliga eldningen av ved.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 47

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mia Haglund, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Abdirahim Husu Hussein, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Sami Muttillainen, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Jaana Pelkonen, Petrus Pennanen, Tuomas Rantanen, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 6

Pia Kopra, Jussi Niinistö, Dani Niskanen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Sampo Terho

Blanka: 31

Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Eveliina Heinäluoma, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Terhi Koulumies, Johanna Laisaari, Otto Meri, Björn Månsson, Pia Pakarinen, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Jan Vapaavuori, Sinikka Vepsä

Frånvarande: 1

Thomas Wallgren

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Petrus Pennanens förslag till hemställningskläm.

3 omröstningen

Ledamoten Atte Harjannes förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Vid godkännande av stadsstyrelsens förslag förutsätter stadsfullmäktige att man utreder möjligheten för att utvidga mätarna som beskriver naturens mångfald och utveckling i samband med miljörapporteringen.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 66

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Mia Haglund, Jussi Halla-aho, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Abdirahim Husu Hussein, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Tapio Klemetti, Dan Koivu-laakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Otto Meri, Sami Mutttilainen, Björn Månsson, Dani Niskanen, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 1

Wille Rydman

Blanka: 17

Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Juha Hakola, Ville Jalovaara, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Jussi Niinistö, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Risto Rautava, Daniel Sazonov, Sampo Terho, Ulla-Marja Urho, Jan Vapaavuori, Mauri Venemies

Frånvarande: 1

Thomas Wallgren

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Atte Harjannes förslag till hemställningskläm.

4 omröstningen

Ledamoten Laura Kolbes förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Vid godkännande av stadsstyrelsens förslag förutsätter stadsfullmäktige att man utreder möjligheten för att utöka analysen som beskriver naturens mångfald genom att inkludera parker och planerade grönområden i centrum och förorterna då man bedömer miljöns inverkan på livskvaliteten i Helsingfors.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 69

Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Laura Finne-Elonen, Mia Haglund, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Dani Niskanen, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Suldaan Said Ahmed, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Sampo Terho, Pilvi Torsti, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Blanka: 12

Mika Ebeling, Jussi Halla-aho, Pia Kopra, Terhi Koulumies, Mika Raati-

10.06.2020

kainen, Mari Rantanen, Risto Rautava, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Ulla-Marja Urho, Jan Vapaavuori

Frånvarande: 4

Zahra Abdulla, Otto Meri, Petrus Pennanen, Thomas Wallgren

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Laura Kolbes förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Miljörapport 2019

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Beaktandet av miljöärendena hos Helsingfors stad styrs av stadsstrategin och miljöpolicyen som stadsfullmäktige godkänt och av anvisningarna för utarbetande av budgeten som stadsstyrelsen godkänt. Staden har dessutom flera program för delområden inom miljöskyddet som bidrar till att förverkliga stadens miljöledning. Miljöarbetet inom sektorerna, i förvaltningarna, på affärsverken och vid dottersammanslutningarna stöder stadens miljöledning.

Miljörapporten för Helsingfors stad är stadskoncernens gemensamma handling. I handlingen beskrivs hur stadens miljömål uppnåtts, hur stadens verksamhet påverkar miljön och hur stadens miljöpolicy verkställts. I miljörapporten rapporteras i fortsättningen också hur åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035 och anpassningsriktlinjerna 2019–2025 avancerar. Svaren från sektorerna och affärsverken samt miljöbokföringsuppgifterna publiceras som öppna data och hela rapporten kommer att publiceras på adressen www.hel.fi/ymparistoraportti. Uppgifterna för rapporten, som har sammanställts och redigerats av miljötjänsterna, har producerats av stadens alla sektorer, förvaltningar, affärsverk och dottersammanslutningar.

Centrala plock ur miljörapporten

Verkställandet och uppföljningen av åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035 inleddes i full skala år 2019. Såväl inom staden som med andra viktiga intressenter byggde man upp ett ännu intensivare samarbete i klimatfrågor. I slutet av året lanserades tjänsten Helsingin ilmasto-vahti, där vem som helst kan se hur stadens klimatmål och -åtgärder framskrider. För var och en av de 147 åtgärderna i programmet Kolneutralt Helsingfors finns en kontaktperson som regelbundet sammanställer information om åtgärden och hur den framskrider i Ilmasto-vahti. Under 2019 förberedde Helsingfors programmet Energirenässans som är en central Kolneutralt Helsingfors-åtgärd. Programmet syftar till att påskynda energirenoveringar i privatägda byggnader. Målet är att minska mängden värmeenergi med tiotals procent i hela Helsingfors byggnadsbestånd före år 2035. Målen för energiklass i Helsingfors stads egna nya byggnader skärptes år 2019 till en minst 20 procent bättre nivå än den föreskrivna nivån. Stadens villkor för tomtreserveringar skärptes till Finlands striktaste, energieffektivitetsnivån A2018 blev obligatorisk i kvalitets- och pristävlingar.

År 2019 var de totala växthusutsläppen i Helsingfors omkring 26 procent lägre än år 1990. Utsläppen ökade med två procent jämfört med föregående år. Stadens mål för 2020 i fråga om utsläppen av växthusgaser är en minskning på 30 procent. Det skulle sannolikt vara utmanande att uppnå energiförbrukningsmålen men de begränsningsåtgärder som trädde i kraft i mars 2020 i och med coronapandemin minskade betydligt motorfordonstrafiken och elförbrukningen, vilket har en positiv inverkan på utsläppsutvecklingen. Dessutom har utsläppen från energiproduktionen minskat betydligt i Finland.

Klimatförändringen listades som en av femton riskkategorier i stadskoncernens utvärdering av betydande risker 2019. Identifieringen av klimatförändringen som en egen riskkategori främjar integrationen av arbetet för anpassning till klimatförändringen som en del av stadens riskhantering som helhet. Ett centralt program i hanteringen av klimatrisker är Helsingfors riktlinjer för anpassning till klimatförändringen 2019–2025, som godkändes av stadsstyrelsen i maj 2019 (§ 405).

Helsingfors stads energispararbete samordnas av Energispararbetsgruppen. Stadskoncernens utsläpp utgör 12 procent av hela stadens utsläpp, och omkring 94 procent av denna andel kan kopplas till byggnadernas energiförbrukning. Helsingfors stadskoncerns totala energiförbrukning 2019 var omkring 1 638 GWh, vilket var fem procent mindre än 2018. På grund av uppdateringar av rapporteringsrutinerna och systemen för förbrukningsuppföljning är uppgifterna om fastigheternas energiförbrukning från 2019 inte helt jämförbara med tidigare år. Under

2019 introducerades en modern realtidsplattform för fastighetsdata, systemet Nuuka. Under året anslöts de servicefastigheter som ägs direkt av staden, det vill säga sammanlagt 600 fastigheter, till systemets energiförbrukningsuppföljning på timnivå. Energiförbrukningsdata från servicebyggnader kommer under våren 2020 att öppnas upp i tjänsten HRI för öppna data.

Stadscykel-tjänsten utvidgades år 2019. Helsingfors fick 88 nya stationer och 880 nya cyklar som täcker ett större område än tidigare. I Helsingfors gjordes sammanlagt omkring 3 miljoner resor. I juni 2019 inleddes byggandet av snabbspårvägslinjen Spårjokern mellan Östra centrum i Helsingfors och Kägeludden i Esbo. Tack vare Spårjokern kommer stadsstrukturen att förtätas, behovet av egen bil att minska och utsläppen från trafiken att minska. I slutet av 2019 hade Helsingfors sammanlagt 97 offentliga laddningspunkter för elbilar.

Luftkvaliteten i Helsingfors har förbättrats under de senaste årtiondena och är ganska god i internationell jämförelse. Årsgränsvärdet för kvävedioxid som EU:s luftkvalitetsdirektiv fastställer med tanke på hälsoeffekterna överskrids dock fortsättningsvis på vissa ställen på centrums slutna gator, eller riskerar att överskridas. Orsaken är avgaser från trafiken, särskilt från dieselfordon. Även inandningsbara partiklar, det vill säga damm, försämrar luftkvaliteten i synnerhet under vårarna och i närheten av stora byggarbetsplatser. När det gäller gatudamm finns fortfarande en risk för överskridande av gränsvärdet. I tätbebyggda småhusområden försämrar luftkvaliteten av småskalig förbränning av ved i öppna spisar och bastuugnar. Utsläppen av små partiklar från eldstäder är i huvudstadsregionen större än utsläppen från trafiken. Svart kol från förbränning av ved bidrar dessutom till klimatuppvärmningen.

Buller i miljön försämrar livsmiljöns kvalitet och trivsamt i Helsingfors. Kraftigt, kontinuerligt buller skadar också hälsan. Vägtrafiken orsakade mest bullerolägenheter. Lokalt kan även till exempel bygg- och reparationsarbeten, publikenemang och restauranger orsaka störande buller.

Helsingfors stads bullerbekämpningsarbete styrs av handlingsplanen för bullerbekämpning 2018–2022. Programmet fokuserar på att förebygga bullerolägenheter genom planering av markanvändningen och trafiken. Därutöver behövs åtgärder genom vilka man försöker sänka bullernivåerna, såsom sänkning av hastighetsbegränsningar, bullerdämpande gatubeläggningar och minskad användning av dubbdäck. Principerna för fastställandet av hastighetsbegränsningar godkändes 2018 och hastighetsbegränsningarna sänktes på flera gator 2019. Antalet hastighetskameror och hastighetsskärmar i staden utökades.

God förhandsinformation har konstaterats minska på den bullerolägenhet som invånarna har upplevt i fråga om såväl bygg- och reparationsarbeten som friluftskonserter.

Tillståndet för växtligheten under vattenytan i Helsingfors havsområde har på 2010-talet varit stabilt, men relativt svagt. Nyckelarten blåstång mår exempelvis dåligt, och förekomsten är mindre än under tidigare decennier. Närmare kusten har det intensiva byggandet på strandområdena och användningen av havsområdet hållit bottarna förslammade, och vattnets grumlighet har ökat under de senaste åren, vilket försämrar statusen för växtligheten under vattnet. Ifyllning, muddring och strandbygge ökar på nedskräpningen av havet. År 2019 kunde nedskräpning på grund av fylljord kontrolleras bättre än tidigare så att havsutfyllningar gjordes inom ett område som avgränsades av ett skyddsdraperi. Tillsammans med Åbo stad har Helsingfors förbundit sig till att verkställa ett tredje åtgärdsprogram för Östersjön åren 2019–2023.

Verkställandet av naturskyddsprogrammet framskred i snabb takt år 2019. NTM-centralen i Nyland fattade ett beslut om grundande och godkände skötsel- och användningsplaner för tre objekt. Dessa är Kallviksgrundet, utvidgningen av Magnuskärr och Högholmsklobben. Kallviksgrundet är Helsingfors enda naturskyddsområde under vatten, och består av Kallviksåsens undervattensängar med olika arter. Området har en areal på 228 hektar. I slutet av 2019 omfattade naturskyddsområdena 2,2 procent av den totala markarealen i Helsingfors och 0,95 procent av vattenarealen. Dessutom bereddes år 2019 förslag till grundande av samt skötsel- och användningsplaner för fem nya naturskyddsområden för beslutsfattande.

Stadens mest centrala saneringsområden för förorenad mark gällde projektområdena Fiskehamnen och Busholmen, vilka görs om till boendeområden. Stora saneringsobjekt fanns också i Nordsjö centrum och på Hertonäs strand. I byggen på allmänna områden utnyttjades år 2019 sammanlagt 1 869 603 ton schaktmassor och stenmaterial. Tack vare återvinningen sparade man 11,3 miljoner euro och 1 560 000 liter bränsle, och utsläppen minskade med 3 689 t CO₂e.

Åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035 innehåller ambitiösa mål för främjande av ansvarsfulla upphandlingar. I programmet ingår sammanlagt 23 åtgärder för förbättring av ledningen av upphandlingar och upphandlingarnas effektivitet samt utveckling av upphandlingarna för byggande, trafik och måltidsservice för att minska climateffekterna.

Åtgärderna har påskyndat utvecklingen mot ansvarsfullare upphandlingar, och flera mindre arbetsgrupper har bildats kring åtgärderna,

bland annat för att utveckla måltidsservicen och områdesentreprenörerna. År 2019 inleddes också utvecklingen av en gemensam bank för ansvarskriterier.

Helsinki Marketing Ab lanserade i juni 2019 tjänsten Valitse vastuullisemmin (Välj mer ansvarsfullt) på webbplatsen MyHelsinki. Tjänsten hjälper stadsbor och turister att välja hållbarare sätt att leva och trivas i Helsingfors. Stiftelsen Smart & Clean lanserade en helhet Kaikki muovi kiertää (All plast återvinns) som syftar till att höja återvinningsgraden av den jungfruliga plast som kommer till Helsingforsregionen och Lahtis till 60 procent från nuvarande 6 procent. Miljösystemet Ekokompassen har konstaterats vara ett fungerande system i stadens verksamhet. Ekokompassen tillämpas eller är under byggnad inom tre sektorer eller i dessas delar, på två affärsverk och i 13 dottersammanslutningar. I slutet av 2019 verkade 765 utbildade ekostödpersoner inom stadens moderorganisation. Också flera dottersammanslutningar har utbildade ekostödpersoner.

Helsingfors stads miljökostnader, inklusive avskrivningarna, uppgick totalt till 97 miljoner euro (2,1 procent av stadens alla verksamhetsutgifter). De största utgiftsposterna hänförde sig till klimatskydd, renhållning och avfallshantering samt främjande av klimat- och miljövänliga transporter. Miljöinvesteringarna uppgick till sammanlagt 135 miljoner euro (18,2 procent av stadens samtliga investeringar i anläggningstillgångar). De största investeringarna anknöt till främjandet av klimat- och miljövänliga trafikformer (HST:s investeringar i kollektivtrafiken) och sanering av förorenad mark. Miljöintäkterna var ca 8,3 miljoner euro (0,7 procent av stadens alla verksamhetsintäkter). De största intäkterna kom från avgifter för förflyttning av fordon i samband med städning av gator och från stadscyklarna.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Miljörapport 2019

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

För kännedom

Stadsmiljönämnden

10.06.2020

Ärende/9

Fostrans- och utbildningsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Social- och hälsovårdsnämnden

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 01.06.2020 § 330

HEL 2019-013372 T 11 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedoksi Helsingin kaupungin ympäristöraportin vuodelta 2019.

25.05.2020 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi